

Nr 142.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1920 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till tekniskt-vetenskapliga undersökningar på byggnadsområdet.

(4:e avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under år 1921 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 44) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till utförande av tekniskt-vetenskapliga undersökningar på byggnadsområdet bland de extra anslagen för år 1921 beräkna ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna propositionen angående tilläggsstat för år 1920 under sjunde huvudtiteln (punkt 22) föreslagit riksdagen att, i avbidan på sistnämnda proposition, bland anslagen å tilläggsstat för år 1920 beräkna ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 19 mars 1920 avlåten, till statsutskottet för förberedande behandling hänvisad proposition, nr 316, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till utförande av tekniskt-vetenskapliga undersökningar på byggnadsområdet genom ingenjörsvetenskapsakademien anvisa och till Kungl. Maj:ts förfogande ställa

dels å extra stat under tionde huvudtiteln för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor;

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 6 saml. 56 häft. (Nr 142—143.)

dels ock å tilläggsstat under sjunde huvudtiteln för år 1920 ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Särskilt med hänsyn till den ökade bostadsproduktion, som under de närmaste åren genom statens medverkan torde komma till stånd, måste det anses vara en angelägenhet av direkt statlig betydelse att genom tekniska förbättringar i fråga om byggnadsmetoder och byggnadsmaterial söka nedbringa kostnaderna för uppförandet av nybyggnader. De utgifter, som kunna komma att nedläggas på förverkligandet av ett dylikt önskemål, torde bliva jämförelsevis ringa i förhållande till de resultat, som därigenom skulle stå att erhålla. En vinst å allenast någon procent av kostnaderna för ett enda större byggnadsföretag kan väntas täcka kostnaderna även för en rätt omfattande undersökning av sättet för åstadkommande av förbättringar av ovan angivet slag. Med hänsyn till de resultat, som alltså torde vara att vinna genom företagande av dylika tekniskt-vetenskapliga undersökningar på byggnadsområdet, har utskottet ansett sig böra giva sin anslutning till det nu framlagda förslaget, var till initiativet utgått från de inom civildepartementet tillkallade bostadssakkunniga, och som sedermera erhållit sin närmare utformning inom ingenjörsvetenskapsakademien.

Den ifrågasatta utredningen, vilkens ledning skulle överlätas åt ingenjörsvetenskapsakademien, avser bland annat att klarlägga, huruvida icke vid uppförande av bostadshus allmänt begagnas material och konstruktioner av större hållfasthet och prisdyrhet än nödigt är, och om icke till följd härav ett enklare och billigare byggnadssätt i vissa hänseenden skulle kunna komma till användning. Enligt den framlagda planen skulle en del av undersökningarna utföras å laboratorier. De sålunda vunna resultaten skulle därefter kontrolleras medelst observationer på i bruk tagna bostäder, och har därvid ifrågasatts, att vid nybyggnader för statens räkning en representant för statsverket skulle följa byggnadens utförande i detalj samt därunder och sedermera göra de observationer och mätningar, som erfordras för ändamålet.

Vid utförandet av laboratoriearbetena torde, enligt vad utskottet under hand inhämtat, man kunna påräkna att i stor utsträckning bliva i tillfälle anlita statens materialprovningsanstalt samt i viss mån även laboratorierna å tekniska högskolan. För dessa laboratorieundersökningar torde emellertid komma att erfordras vissa redskap och maskiner, delvis av rätt dyrbar beskaffenhet. I den mån tillgång till dylik mate-

riel icke på annat sätt kan beredas, lärer nyanskaffning bliva erforderlig, och anser sig utskottet därvid böra uttala en förväntan, att denna nyanskaffning verkställes efter samråd mellan vederbörande institutioner och i övrigt på ett sådant sätt, att den inköpta materielen nu och för framtiden kan komma till den bästa användning.

För utförandet av dessa undersökningar hade av ingenjörsvetenskapsakademien äskats och av byggnadsstyrelsen tillstyrkts ett anslag av 100,000 kronor för innevarande år och 110,000 kronor för år 1921. Dessa belopp hava emellertid av departementschefen nedsatts till 50,000 respektive 75,000 kronor. Enligt vad som framgår av den i propositionen lämnade utredningen och de ytterligare upplysningar, som utskottet under sin behandling av ärendet inhämtat, torde ifrågavarande undersökningar bliva av sådan omfattande natur, att någon ytterligare nedsättning i de föreslagna anslagsbeloppen icke lämpligen kan ifrågakomma.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, må till utförande av tekniskt-vetenskapliga undersökningar på byggnadsområdet genom ingenjörsvetenskapsakademien anvisa

a) å extra stat under tionde huvudtiteln för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor;

b) å tilläggsstat under sjunde huvudtiteln för år 1920 ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor.

Stockholm den 14 maj 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *N. A. Nilsson*, *H. F. Lamm*, *J. L. Widell*, *C. G. Ekman*, *E. A. Hallin*, *C. I. Asplund*, *C. P. V. Nilsson*, *J. Nilsson* i Malmö och *P. M. Olsson* samt

från andra kammaren: herrar *A. Wiklund* i Brattfors, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *W. Bäckström*, *J. Erlansson*, *O. Nilsson* i Örebro, *K. A. W. Björck*, *K. E. W. Söderhielm*, *S. E. Ljungkvist* och *G. N. Torgén*.
